

MOTIVÁCIA ŠTUDENTOV K ŠTÚDIU SOCIÁLNEJ PRÁCE Z POHLADU FORMY A STUPŇA ŠTÚDIA

Daniela BARKASI

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Bratislava,
Inštitút bl. M. D. Trčku v Michalovciach, Michalovce, Slovenská republika

Richard BÁRTA

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Bratislava,
Inštitút bl. Z. J. Mallu, Košice, Slovenská republika

ÚVOD

V súčasnosti je zjavné, že štúdium na vysokej škole je stále viac žiadanejšie v porovnaní s minulosťou. Pomerne dlhšie obdobie je zaznamenaný nárast vysokoškolsky vzdelaných ľudí a v rámci vekovej štruktúry je možno povedať značná časť študentov na vysokej škole v zrelom veku. Čo vedie ľudí v zrelom veku popri práci a rodine študovať a zvyšovať si svoju kvalifikáciu bol primárny zámer k uskutočneniu nášho výskumu. Zaujímalo nás zistenie toho, čo týchto ľudí motivuje k štúdiu práve v oblasti pomáhajúcich profesií, ktoré v porovnaní s inými profesiami nie sú finančne lákavo ohodnotené. Je to spôsobené istými legislatívnymi zmenami v pracovnej oblasti, či len snahou získať vysokoškolský titul? Dlhodobé ukazovatele rôznych výskumov, realizovaných v tejto oblasti poukazujú nato, že motívom či hnacou silou k začatiu štúdia na vysokej škole je viacero, úlohu pri výbere štúdia nezohráva len jeden motív, ale je ich viacero.

CIEĽ PRÁCE

Cieľom predloženého príspevku je poukázať na ukazovatele motivačnej štruktúry k voľbe študijného odboru Sociálna práca u vysokoškolských študentov. Dali sme si za cieľ zistiť rozdiely v motivačnej štruktúre z pohľadu formy a stupňa štúdia u vysokoškolských študentov.

VÝSKUMNÝ SÚBOR

Náš výskumný súbor tvorilo 256 respondentov - študentov Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Inštitútu bl. Metoda Dominika Trčku v Michalovciach. Boli to študenti študijného odboru Sociálna práca, v dennej

a externej forme, v magisterskom a bakalárskom stupni štúdia. Podrobnejšiu charakteristiku nášho výskumného súboru uvádzame v tabuľke 1, z ktorej je zrejmé, že z 256 respondentov bolo 187 respondentov ženského pohlavia (73 %) a 69 mužského pohlavia (27 %). Vyššie zastúpenie vidíme vo výskumnom súbore u žien, čo je vzhľadom na sledovaný študijný odbor prirodzeným javom. Študenti boli vo veku od 18 do 58 rokov, s priemerným vekom 34,1 rokov (SD = 8,9).

Tabuľka 1: Socio-demografické ukazovatele výskumného súboru

		Počet	%
Spolu - počet respondentov		256	100
Forma štúdia	Denná	56	22
	Externá	200	78
Stupeň štúdia	Bc.	153	60
	Mgr.	103	40
Pohlavie	Muži	69	27
	Ženy	187	73
		Priemer (SD)	Rozpätie
Vek		34,1 (8,9)	18 – 58

METODIKA

V našom výskume sme použili kvantitatívnu stratégiu výskumu, ako nástroj bol použitý dotazník, ktorý obsahoval otázky na zistenie socio-demografických ukazovateľov a sedemnášť otázok (položiek), zamerané na zistenie motivačnej štruktúry u študentov študijného odboru Sociálna práca. Bol to dotazník od autorov Leczovej a kol. (2014). Jednotlivé položky sú motivačné faktory, ktoré viedli (motivovali) študentov k voľbe či výberu daného študijného odboru na vysokej škole. Každú položku (otázku) alebo každý motivačný faktor študenti hodnotili na päť - bodovej škále tak, že vyjadrovali mieru významnosti jednotlivých položiek – jednotlivých motivačných faktorov pri voľbe štúdia

daného odboru. Odpovedali teda na otázku: „Do akej miery Vás uvedené dôvody ovplyvnili (motivovali) pri voľbe Vášho študijného odboru?“ Päť bodová škála bola s možnosťami výberu odpovedí, kde: (1) znamenala vôbec nie, (2) skôr nie, (3) nie som si istý/istá, (4) skôr áno a (5) znamenala veľmi. Vyššie skóre indikuje väčšiu významnosť daného motívu. Na základe analýzy tesnosti lineárnych vzťahov medzi jednotlivými položkami (motivačnými faktormi) posudzovacej škály boli vytvorené tri skupiny faktorov, ktoré obsahujú príbuzné položky. Jednotlivé skupiny faktorov sú nazvané podľa ich prevládajúcej motivačnej tendencie ako prosociálne motivačné faktory, profesijné motivačné faktory a konformné motivačné faktory.

VÝSLEDKY

Údaje, ktoré sme prostredníctvom zozbieraných dotazníkov získali, sme vyhodnotili a spracovali v štatistickom software SPSS. Pri štatistickom opise získaných dát sme použili neparametrické testy pre dva nezávislé výbery - Mann-Whitneyho U-test. V tabuľke 2 sú uvedené motivačné faktory (motívy), ktoré ovplyvnili (motivovali) študentov pri voľbe daného študijného odboru v najväčšej a najmenej miere, kde prvé tri motivačné faktory sú najvýznamnejšie a ďalšie tri najmenej významné.

Tabuľka 2: Najvýznamnejšie a najmenej významné motivačné faktory v celom výskumnom súbore (N = 256)

Položky	Kategórie motivačných faktorov	M	SD
Rád/rada pracujem s ľuďmi.	Prosociálne	4,32	0,76
Vidím zmysel v odbore, ktorý študujem.	Prosociálne	4,24	0,79
Príležitosť získať VŠ vzdelanie.	Profesijné	4,20	0,94
Nedostal/a som sa na inú VŠ.	Konformita	1,95	1,25
Želali si to moji rodičia.	Konformita	1,96	1,30
Nevyhnutnosť doplniť si vzdelanie v odbore pre udržanie si pracovného miesta.	Profesijné	2,24	1,39

V tabuľke 2 vidíme, že v najväčšej miere boli študenti ovplyvnení pri voľbe študijného odboru Sociálna práca prosociálnymi motivačnými faktormi, ale úlohu zohrali i motivačné faktory z kategórie profesijných. Najmenej významnú úlohu u študentov zohrali faktory konformné motivačné faktory a profesijný faktor, ktorý vypovedá o tom, že vzdelanie si dopĺňajú z dôvodu udržania si pracovnej pozície.

Tabuľka 3: Rozdiely v kategóriách motivačných faktorov medzi študentmi podľa formy štúdia

	Externá forma		Denná forma		U
	M	SD	M	SD	
prosociálne motivačné faktory	24,6	5,2	22,1	3,7	2544,0*
profesijné motivačné faktory	19,9	4,6	17,5	4,8	3256,6**
konformné motivačné faktory	13,5	3,4	14,5	3,2	2487,0**

*sig. $p < 0,05$; **sig. $p < 0,01$

V tabuľke 3 sú znázornené rozdiely v kategóriách motivačných faktorov u študentov podľa formy štúdia, kde vidíme, že sme zaznamenali štatisticky signifikantné rozdiely v každej skupine motivačných faktorov. Pre externých študentov je príznačné, že sú vo väčšej miere prosociálni, keďže v ich skupine bola dosiahnutá vyššia priemerná hodnota v tejto kategórii faktorov, rovnako vo väčšej miere u nich zohrali rolu faktory, ktoré súvisia s pracovnou oblasťou, pretože aj v skupine profesijných faktorov bola zistená vyššia priemerná hodnota. Denní študenti sú vekovo mladší a teda ich motivačná štruktúra a motívy, ktoré ich viedli k voľbe odboru štúdia na vysokej škole sú rozdielne, pretože u nich bola zistená vyššia priemerná hodnota v skupine konformity, čo je prirodzený jav vzhľadom na vek.

V tabuľke 4 vidíme, že aj medzi študentmi podľa stupňa štúdia boli zistené štatisticky signifikantné rozdiely, kde vidíme, že vyššie priemerné hodnoty sme zistili v skupine prosociálnych a kariérnych motivačných faktorov u študentov v magisterskom stupni štúdia a v prípade faktorov zo skupiny konformných motivačných faktorov to boli študenti bakalárskeho stupňa štúdia.

Tabuľka 4: Rozdiely v kategóriách motivačných faktorov u študentov podľa stupňa štúdia

		BC		MGR		χ^2
		M	S D	M	SD	
	prosociálne motivačné faktory	23,4	4,3	25,2	3,7	40,6***
	profesijné motivačné faktory	20,5	4,1	21,5	4,7	7,7*
	konformné motivačné faktory	14,4	3,4	13,1	3,4	18,3***

*sig. $p < 0,05$; ***sig. $p < 0,001$

DISKUSIA

V celej výskumnej vzorke bolo zistené, že v najväčšej miere boli študenti motivovaní najmä prosociálnymi a profesijnými motivačnými faktormi a najmenej konformnými motivačnými faktormi a taktiež jedným profesijným motivačným faktorom. Naše výsledky potvrdzujú poznatky Žiakovej a Balogovej (2012), ktoré tvrdia, že pre pomáhajúceho pracovníka je charakteristické prosociálne správanie, ktoré sa vyznačuje určitými činmi a skutkami, vykonávanými v prospech inej osoby bez nároku na odmenu. Výsledky nášho výskumu sa zhodujú i s výskumom autora Schavela (2012), ktorý realizoval výskum v tejto oblasti a zistil, že najčastejšie sa študenti pre tento odbor rozhodli z dôvodu rozšírenia si vedomosti z tejto oblasti, ďalej tým, že chcú pomáhať iným ľuďom a riešiť ich problémy a taktiež názorom, že v súčasnosti je vysokoškolské vzdelanie nevyhnutné pre uplatnenie sa v praxi. Naše výsledky sa zhodujú s tvrdením autorky Žiakovej (2011), ktorá uvádza, že študenti sociálnej práce môžu byť motivovaní a uspokojovaní tým, že v tomto povolani vykonávajú poradenskú a výchovnú činnosť a pracujú s klienti v bezprostrednom kontakte. Zistili sme, že mladší študenti boli pri voľbe študijného odboru štatisticky signifikantne častejšie v porovnaní so staršími študentmi motivovaní konformnými motivačnými faktormi a najstarší študenti boli pri voľbe tohto odboru štatisticky signifikantne častejšie v porovnaní s mladšími študentmi motivovaní faktormi z kategórie prosociálnych

a profesijných motivačných faktorov, čo bolo potvrdené aj viacerými výskumami realizovanými v tejto oblasti.

ZÁVER

Na základe našich výsledkov, môžeme konštatovať, že voľba odboru štúdia je ovplyvnená celou škálou motivačných faktorov a nikdy to nie je len jeden motív, ktorý študenta motivuje a ovplyvní pri rozhodnutí sa pre tento odbor štúdia. Ďalej bolo zistené, že pre konkrétne skupiny sú charakteristické konkrétne motivačné faktory. ČO je v zhode s inými výskumnými štúdiami, ktoré už v predmetnej oblasti boli uskutočnené. Za najvýznamnejší ukazovateľ, ktorý určuje možno povedať základné motivačné tendencie pri výbere študijného odboru Sociálna práca môžeme považovať vek.

Práca sociálneho pracovníka si vyžaduje jednak odborné teoretické vedomosti, praktické zručnosti ale taktiež i dôležité osobnostné predpoklady a zručnosti, ktoré ho predurčujú nato aby podával vo svojej profesii kvalitný výkon. Naším zistením bolo, že študenti si volia tento odbor štúdia najmä z dôvodu prosociálnych motivačných faktorov, čo je veľmi pozitívne zistenie, pretože to signalizuje, že majú radi prácu s ľuďmi, chcú im byť nápomocní a v tomto študijnom odbore vidia zmysel. Signalizuje to kladný vzťah k ľuďom a dôležité osobnostné predpoklady pre sociálneho pracovníka. Najmenej významné faktory ovplyvňujúce výber štúdia odboru sociálna práca boli motivačné faktory z kategórie konformity.

SUMMARY

Based on our results, we can conclude that the choice of a field of study is influenced by a range of motivational factors and it is never just one motive that motivates and influences a student in deciding to pursue that field of study. Further, it has been found that specific motivational factors are characteristic of particular groups. Which is consistent with other research studies that have already been conducted in the subject area. Age can be considered as the most significant indicator that determines, perhaps, the basic motivational tendencies in the choice of the field of study Social Work.

The work of a social worker requires both professional theoretical knowledge and practical skills, but also important personal prerequisites and skills that predispose him to perform well in his profession. Our finding was that students choose this field of study mainly because of prosocial motivational factors, which is a very positive finding because it signals that they like working

with people, want to be helpful to them and see meaning in this field of study. This signals a positive relationship with people and important personality prerequisites for a social worker. The least significant factors influencing the choice of studying the field of social work were motivational factors from the category of conformity.

REFERENCES

1. LECZOVÁ, D. a kol. 2014. Analýza motivačných faktorov pri výbere študijných odborov z oblasti pomáhajúcich profesií. In: KILÍKOVÁ, M. a kol. *Supplement vybraných kapitol vo vedných odboroch sociálna práca a ošetrovateľstvo*. II. Příbram : Ústav sv. Jána Nepomuka Neumanna, 2014. s. 256-292. ISBN 978-80- 905973-1-0.
2. SCHAVEL, M. 2012. Reflexie absolventov VSZaSP sv. Alžbety na oblasť vzdelávania v odbore sociálna práca. [online]. In: *Prohuman*. Bratislava : Business Intelligence Club, 2012. ISSN 1338-1415. [2023-11-12]. Dostupné na <http://www.prohuman.sk/socialna-praca/reflexie-absolventov-vsasp-sv-alzbety-na-vzdelavanie-v-odbore-socialna-praca>.
3. ŽIAKOVÁ, E. a kol. 2011. *Sociálna práca – Teoretické východiská a praktické koncepty*. 1. vyd. Košice : Filozofická fakulta. 286 s. ISBN 978-80-7079-870-2.
4. ŽIAKOVÁ, E. – BALOGOVÁ, B. 2012. *Vnútna a vonkajšia motivácia k štúdiu sociálnej práce*. [online]. Prešov : Filozofická fakulta, Prešovská univerzita v Prešove. s. 158-167. [2022-11-11]. Dostupné na: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/.../ziakova.pdf>.

MOTIVATION OF STUDENTS TO STUDY SOCIAL WORK FROM THE POINT OF VIEW OF THE FORM AND LEVEL OF STUDY

Daniela BARKASI, associate professor, St. Elizabeth University of Health and Social sciences, Institute of Beatific M. D. Trček in Michalovce, Partizánska 23, Michalovce 071 01, Slovakia, daniela.barkasi@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8266-5302

Richard BÁRTA, assistant professor, St. Elizabeth University of Health and Social sciences, Institute of. Beatific Z. J. Mall, Hlavná 89, 04001 Kosice, Slovakia, bartarichardsp@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7712-7745

Abstract

In the present paper, we address the area of student motivation to study Social Work. The choice of profession is a very important link in every person's life. The decision to study at a university can be influenced by several factors. In our research, we focused on examining motivation in terms of the form and degree of study. We used as an instrument a questionnaire by the authors Leczova et al. (2014), which consists of statements classified into three categories of motivational factors, namely prosocial, career and conformity motivational factors. The work of a social worker requires both professional theoretical knowledge, practical skills and also personality requirements. Our research shows that students chose this field of study mainly because of prosocial motivational factors, which indicates that they possess certain prosocial qualities, like working with people and like to help others.

Keywords

Motivation, social work, prosocial motivational factors, career motivational factors, conformity.